

Der Calvinisten roeping.

II.

Het tot ons leedwezen mislukken der poging, om ook de Christenen van hooger stand met liefde voor het Calvinisme te bezielen, heeft uit den aard der zaak de positie der Calvinisten hier te lande gewijzigd.

Elke breuke komt u op verlies in het aantal te staan; en waar thans een geheele reeks van mannen, hoog in stand en aanzien, hun invloed tegen ons keerden, sprak het vanzelf, dat de nitslag van de stembus ons vroeger behaalde winst moest doen derven.

Het aantal, het cijfer mist wel alle zedelijke beteekenis, maar bij de stembus is het oppermachtig. Juist daarom waar-schuwd Groen van Prinsterer er reeds in zijn dagen zoo ernstig tegen, om parlementaire cijfers en zedelijke weerkracht te verwarren.

Steeds aan dat woord van Groen van Prinsterer indachtig, heeft ook onze redactie daarom in de twee en twintig jaren van haar bestaan, stellig niet één jaar laten voorbijgaan, zonder dat we onze lezers er op voorbereiden, dat onze parlementaire macht elk oogenblik op drie man kon slinken, zoodra het geval zich voordoed, dat we, zonder bondgenooten, en onder aller tegenwerking, geheel op eigen beenen moesten staan.

Aldus te waarschuwen, en bestendig te waarschuwen, was plicht, omdat het succes, met anderer hulp behaald, zoo licht de oogen verblindde, en ons jonger geslacht de dagen van Groen's worsteling niet mee doorleefd heeft.

Zoo zou men onvoorbereid plotseling voor een catastrofe op parlementair gebied kunnen staan, die den geest verbijssterde.

Die waarschuwing heeft dan ook vrucht gedragen.

Immers, toen het nu eenmaal op een staan op eigen beenen aankwam, heeft onze partij over heel het land geen oogenblik gearzeld. Allerwegen was men bereid de nederlaag met open oogen tegemoet te gaan. En toen de zetels verloren waren, en ons getal zoo aanmerkelijk geslonken was, is er geen kreet van ontsteltenis gehoord, maar staarde men rustig op het gebrachte offer in de kalme overtuiging, dat men zijn plicht had gedaan.

Aan dien nieuwen toestand zal men zich nu hebben te gewennen.

Weeklacht voegt ons zoo min als bitterheid.

Geen weeklacht; want een goed Calvinist staat, zoodra het Besluit gebaard heeft, altoos in de overtuiging, dat het zóó door zijn God beschikt en daarom het beste is.

En evenmin bitterheid; want ook de vrijheid onzer dissidentie broederen moet ten volle geëerbiedigd worden. Aan hun overtuiging mag geen dwang worden aangedaan. En zelfs al bejegenden ze ons op vijandige wijze, daarom zou het ons als Calvinisten nog nimmer passen, deze onverkwikkelijkheid met bitterheid te beantwoorden.

Laat ons over en weder ernstig en voor het aangezicht Gods onderzoeken, of de weg, dien we bewandelen, ons door Hem voorgetekend is, en voorts van elkander, als mannen van eer en als broederen in Christus, vertrouwen, dat we zóó en niet anders handelen, omdat heilig plichtsbef en hooger roeping ons dringt.

Juist daarom echter mogen wij, als Calvinisten, geen duimbreed afwijken van het spoor waarin we ons bewegen.

Het Calvinisme is een heilig erfpaad, door God aan onze vaders toevertrouwd, en met hun beste bloed bezegeld. Van geslacht op geslacht is de geestelijke schat, die voor de eere Gods allereerst in dit Calvinisme schuilt, ook ten onzent overgedragen. Lange jaren is dit kostelijk erfgoed, toen een ieder het van zich stootte en verwierp, door Gods wonderbaar bestel, ongekend en verscholen bij onze lagere standen, vooral te platten lande, bewaard. Sinds nu het vierde eener eeuw is het uit die verborging weer te voorschijn getreden. Het is weer onderzocht, het is uiteengezet, het is aangekeeld, en niet zonder geestdrift dorst men zijn banier weer ontrollen. Het is weer een kracht in ons land geworden, waarmee ook andere richtingen rekenen. Ja, zelfs uit het Buitenland ging een stem van dankzegging op voor wat in Nederland weer opleeft, nadat het elders verstorven scheen.

Hiervan komt niet aan eenig mensch, maar alleen Gode de eere toe; want zonder de inwerking van hooger invloeden ware zulk een weeropleven van het Calvinisme ten eenemale ondenkbaar geweest.

Juist daarom zou het roekoelen en onverantwoordelijk zijn, indien de Calvinisten er ook maar één oogenblik aan dachten, om de propaganda voor hun beginsel te staken. Veeleer moet thans juist die propaganda krachtiger dan ooit ter hand genomen.

Met dankbaarheid aan den Heere onzen God, die ons zoo heilig pand toevertrouwd, en uit liefde voor ons volk, dat juist uit het Calvinisme zoo rijken zegen kon ontvangen, moet wakkere aandrifft ons in alle steden en dorpen bezielen, om voor wat onszelf de bezieling onzes levens is, ook in anderer hart gloed te ontsteken.

Daarbij nu is, met het oog op de staatkundige ontwikkeling van ons land, der Calvinisten roeping even schoon als scherp afgetekend.

Ze staan voor den Christus, ze houden vast aan het Woord huns Gods, ze roemen in de belijdenis van de volstrekte soevereiniteit des Heeren HEEREN.

Diensvolgens hebben ze bij den strijd, die tegen dien Christus zich keert, op uitensrafeling van het Woord uitloopt en de soevereiniteit der menschen voor de soevereiniteit Gods in de plaats poogt te stellen, — tegen de ondermijning dier vastigheden, tegen de ontkenning onzes volks, en tegen de vergoding van den menschelijken wil pal te staan.

Reeds hierom is derhalve hun roeping van die der overige Christenbroeders onderscheiden, die meer in methodistischen zin op de bekeering der zielen zich toelagen, in hun belijdenis zwevend zijn, den band met de historie glippen lieten, en daarom geen welgefundeerde waarheid tegen het Ongeloof en de Revolutie, de Revolutie óók in de denkbeelden, kunnen overstellen.

Wat vooral in zulke dagen zoo broodnoodig is: een belijdenis in besliste taal, in een historischen vorm die met ons nationaal verleden samenhangt, en met de lijnen zóó scherp doorgetrokken, dat ze heel het leven in huis en school, in maatschappij en Staat en Kerk omvat, kunnen alleen de Calvinisten ons volk brengen.

Alle andere dammen en dijkes; de toekomst zal het leeren; brokkelen toch weer af en worden door den stroom weggeslagen. Alleen de Calvinistische dam ligt én om zijn historisch verleden, én om zijn nationaal karakter, én om zijn scherp opgaande lijnen én om zijn diepe ingraving tot onder de bedding van den stroom, onwrikbaar vast.

En hier komt dan nog dit bij, dat de Calvinisten in hun maatschappelijke positie van zelve van God gegeven aanwijzing vinden voor de richting, waarin ze te studeren hebben.

In tweërlei opzicht. Waar de Christelijke belijdenis het Evangelie tegenover de Revolutie plaatst, doet ze dit anders in het aristocratische Pruisen, dan in het burgerland van Amerika; anders onder de Episcopalen in Engeland, dan onder de Puriteinen in de Hooglanden.

Nu is hier te lande het Calvinisme altoos van burgerlijke herkomst geweest, zoo zelfs dat, gelijk Gerard Brandt, de remonstrantische historischrijver, het minachtend uitdrukte, vele onzer uitnemendste mannen uit de heffe des volks zijn opgeboreld.

Ons volk is van oudsher een *burgervolk* geweest; en reeds onder Karel den Vde waren het de burgers van Zuid- en Noord-Nederland, die, door hun zin voor vrijheid, eere in heel Europa verwierven.

Het Calvinisme, aan dien burgerzin zich huwend, heeft daarom hier te lande steeds het Conservatisme weerstaan, en gekozen voor de ruimste, mildste ontwikkeling van onze staatkundige vrijheden.

Blijkt nu almeer, dat ook thans nog het Calvinisme ten onzent in den kleinen burgerstand zijn sterksten aanhang vindt, dan ligt hierin vanzelf de aanwijzing voor onze hedendaagsche Calvinisten, om nog steeds, als de vaders vanouds, dien vrijen burgerzin aan hun belijdenis te blijven huwen, en in den strijd voor de ontwikkeling onzer burgerlijke vrijheden voortaan te gaan staan.

Dit vooreerst; en dan in de tweede plaats volgt hieruit vanzelf onze *sociale* roeping.

Ook ons vaderland gaat een *sociale* worsteling van boogerstigen aard tegemoet.

Bij dien strijd kan de kleine groep van Christenen onder de hogere standen niet

dan zeer geringen invloed oefenen; vooral nu ze bij den jongsten strijd zoo veler sympathie van zich vervreemd hebben.

Ook het zwevende Christendom, dat de irenische richtingen prediken, zal onmachtig blijken, om tegen de besliste belijdenis der ongoddelijke richtingen over te staan.

Staat moet met staat gekeerd worden.

En daarom, indien bij de worsteling, die komt, het Evangelie van Christus nog werkelijk een macht ter behoudenis onder onze lagere volksklassen zal blijken, dan is het Calvinisme de aangewezen macht, om ons volk dien zegen te brengen.

Juist doordien het Calvinisme in de lagere sferen der maatschappij aanwezig is, bezit het de aangewezen gelegenheid, om in die lagere sferen invloed te winnen, en als vanouds de behartiging der volksbelangen met het opkomen voor de eere Gods te verbinden.

Laat al wie Calvinist heet en zijn wil, dan aan die hoge, heilige taak zich wijden. Ga onze keurbende in het land bij het doorworstelen van dien strijd voorop.

En komt het vroeg of laat ook ten onzent tot een uitbarsting van de sociale vulkaan, toone dan de uitkomst, tot Gods eere, en tot ontlasting onzer consciëntie, dat metterdaad het Calvinisme niet slechts een schoone leuze, maar ook een *macht ter behoudenis* is geweest.

* * * Sneek.

Voor al ten wille van Friesland's Antirevolutionairen is de verkiezing van den heer Heemskerk ons een oorzaak van blijdschap.

Althans één district is dan toch in Friesland herwonnen; en niet genoeg kan het beleid onzer mannen geroemd, die met zoo goeden tact deze verkiezing bestuurd hebben.

Met den heer Heemskerk neemt thans opnieuw een medegenoot onzer partij zitting, die op de aloude wijze door de Centrale Antirevolutionaire kiesvereëning gecandidateerd was, en alzoo als behorende tot de georganiseerde antirevolutionaire partij, op politiek terrein optreedt.

* * * Katwijk.

Na het hooge cijfer, waarmee op 10 April de heer Van Limburg Stirum den heer Donner, onzen afgevaardigde, van zijn zetel verjoeg, dorst men nauwelijks hopen, dat het bij deze tweede vrije stemming gelukken zou, den zetel voor den heer Donner te heroveren.

Toch hebben onze mannen zich met ijver aan hun taak gezet; en hoewel Graaf Van Limburg Stirum met zijn vrienden thans tegenover den heer Donner zelfs den Roomschen candidaat Reekers aanbevalen, hebben ze geen oogenblik gearzeld, om met moed en beleid door te tasten.

Met de bekroning van hun zwaren arbeid wenschen we hun van harte geluk.

Ook van den heer Donner geldt, wat we van den heer Heemskerk opmerkten, dat hij als candidaat van onze centrale kiesvereëning, naar de oude eenig beproefde methode in de Kamer komt.

* * * Halve wedde.

Het optreden van den hoogleeraar Mr. Drucker als lid der Tweede Kamer, vestigt bij vernieuwing de aandacht op de financiële positie van hen, die als civiel of militair ambenaar duurzaam in het Parlement zitten.

De Wet op het Hooger Onderwijs gaat uit van de overweging, dat niemand voor langere jaren als lid der Kamer kan optreden, en tegelijk zijn ambt als hoogleeraar naar behooren waarnemen.

Wordt dus een hoogleeraar, gelijk nu de heer Drucker, tot Kamerlid benoemd, dan verliest hij daarom zijn ambt wel niet; hij blijft ook dan hoogleeraar; maar hij wordt ontheven van de waarneming van zijn ambt, en krijgt daarom van dat oogenblik af slechts zijn *halve jaarwedde*.

Dit is zoo geregeld, niet alleen voor hoogleeraren, maar ook voor andere ambtenaren, en evenzoo voor officieren.

Op zich zelve is op deze regeling dan ook niets aan te merken, althans niet, zoolang ze slechts doelt op waarneming van het lidmaatschap der Kamer voor een tijd.

Wordt iemand voor vier jaren gekozen, dan gaat hij voor die jaren op wachtgeld, en na afloop van deze periode keert hij in zijn ambt terug.

Maar anders wordt dit, als iemand na die vier nogmaals voor vier jaren naar de Kamer gaat, en geen ander voornemen heeft, dan om, mits hij herkozen worde, levenslang in de Kamer te blijven.

Dan toch ontstaat de sonderlinge verhouding, dat men jaar in jaar uit zijn wachtgeld geniet, onderwijl men feitelijk met zijn betrekking gebroken heeft.

De invoering van de *halve wedde* is derhalve op zichzelf als billijk en rationeel te beschouwen; de andere helft wordt dan door de f 2000 van het Kamerlidmaatschap aangevuld.

Maar ten slotte moet men dan toch kiezen of deelen.

Men moet weten, of men duurzaam het politieke leven in de Kamer, of wel de wetenschap of het leger wil dienen.

Het zou daarom o. i. alleszins rationeel zijn, indien de thans bestaande regeling vervangen werd door een andere, die na één of althans na twee parlementaire perioden, het thans bestaande voorrecht ophief, en de keuze tuschen Ambt en Kamer tot beslissing bracht.

* * * Echo.

In de *Ned.* wordt ons de vraag voorgelegd, waar de heer Lohman zou gezegd hebben, dat wie het met Dr. Kuyper of de *Stand.* eens is, slechts een *echo* geeft.

Indien we een *citaat* bedoeld hadden, zouden we *aanhalingsteekens* hebben gebezigd. Nu we dit niet deden, blijkt, dat we geen *citaat* overnamen, maar een gevoelens resumieerden.

Dat nu deze resumie niet onjuist was, blijkt op zich zelf reeds uit wat de heer Lohman over de *Deputatenvergadering* van 30 Maart schreef in zijn *Valsche leuze*, t. w. dat „aan de besluiten dier vergadering geen meerdere waarde mag worden toegekend dan aan Dr. Kuyper's eigene meening, duizendvoudig herhaald.“

Ons althans is niet bekend, dat hetgeen wij in onze resumie zeiden, krasser en sterker zou zijn uit te drukken geweest, dan het in deze woorden geschied is.

Want wel voegde de heer Lohman er bij: „door hen die niet in de gelegenheid waren gesteld haar nader te toetsen aan de feiten“; doch dit is natuurlijk niets anders dan wat suiker over de bittere molala.

De quaestie was wekenlang behandeld, en de afgevaardigden ter Deputatenvergadering kwamen naar Utrecht met een welgevestigde overtuiging, niet als *marionetten*, maar als *mannen*.

Buitenlandsch Overzicht.

AMSTERDAM, 26 Mei.

Het debat over de belastingplannen van den Italiaanschen minister Sonnino duurt nu reeds eenige dagen voort, zonder dat er zich iets belangrijks voorgedaan heeft. Wel zijn er een groot aantal sprekers, een tachtigtal, ingeschreven, en heeft men reeds meer dan 20 motiën ingediend. Gaat het zoo voort, dan zou de beraadslaging zich wel tot einde Juli kunnen verlengen. Misschien wenscht Crispi dit wel, daar hij dan gelegenheid heeft om zijn onderhandelingen met de verschillende groepen voort te zetten.

Dusver hebben alleen de afgevaardigden, die zich tegen de regering verklaarden, het woord gevoerd. De een verlangde grotere bezuinigingen, de ander had weer andere wenschen; doch allen verklaarden zich tegen de verlaging der rente, waaraan het ministerie tot dusver blijft vasthouden.

Maandag a. s. zal Sonnino een rede houden en dan mededeelen, tot welke concessies de regering nog geneigd is; vooral wat betreft de grondbelasting, die Crispi wel zou willen laten vallen.

Intusschen bezweert het orgaan van den premier — de *Riforma* — de Kamerleden, om de financiële ontwerpen der regering toch niet te laten vallen, want dan zou het land in een crisis gebracht worden, waaruit schier geen redding mogelijk is. Zonder nieuwe belastingen is het volstrekt ondoenlijk, om tot een liquidatie van 's lands zaken te komen.

Men vergeet toch niet, betoogt het blad, dat de voorgaande kabinetten — die van Rudini en Giolitti — herstel van het evenwicht zonder verzwaring van belastingdruk beoogd hebben, maar dat beide in gebreke bleven hun woord gestand te doen.

Het is volkomen waar; doch uit den schrillen noodkreet van het officieuze orgaan blijkt, dat men op den steun der meerderheid lang niet gerust is. De verklaring van den voormaligen president der Kamer, den heer Zanardelli, dat hij met de zijnen de ontwerpen van Crispi en Sonnino verwierpt, heeft inderdaad heel wat vrees voor een mislukking der voorstellen gewekt. Het schijnt nu, dat de groep van Giolitti den doornal geven kan. Deze moet zich bereid verklaard hebben met de regering mede te gaan, mits zij het denkbeeld van vermindering der staatsrente opgeeft; waarvan Sonnino echter niets weten wil.

Zoals reeds is opgemerkt, schijnt de regering veel te verwachten van een rekken der algemeene beraadslagingen, omdat zij zoodoende tijd wint voor de onderhandelingen, die haar vrienden achter de coulissen met de afgevaardigden voeren. Eigenlijk ligt de beslissing thans meer in de coulissen dan in de zittingzaal.

Het Klausenburger-proces is nu afgelopen. De procureur-generaal heeft de schuldigverklaring geëischt wegens het opstellen en verspreiden van een geschrift, welks doel was, de eenheid tuschen Hongarije en Zevenburgen te verbreken.

Dr. Rabin las daarop, in naam van zijn medebeklagden, een verklaring voor, waarin de bevoegdheid van de Hongaarsche jury ontkend werd, omdat dit proces een staatkundig karakter heeft. Om die reden zagen de beschuldigten van een verdediging af. Het publiek juichte dit besluit toe, waarop de president de zaal deed ontruimen, verder verklaarnde, dat de weigering om zich verdedigen de procedure niet zou vertragen.

Gisteren viel de uitspraak. Alle beschuldigten op drie na zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen van 8 maanden tot 5 jaar.

Keizer Frans Jozef heeft dier dagen geweigerd een deputatie der jongste volksbevoegdheid uit Klausenburg ten gehore te ontvangen, zoodat zij hem de grieven der Ru-

maansche bevolking van Transylvanië niet mondeling kon mededeelen. Aan de kanselarij van het Hof hebben de drie afgevaardigden nu een verzoekschrift achtergelaten, een protest inhoudende tegen de vervolging van de opstellers van het memorandum, dat de wenschen van drie millioen Hongaarsche onderdanen behelst.

De meest uiteenlopende geruchten worden over den toestand van het ministerie-Weckerlé verspreid. Sommigen spreken zelfs van een ministerieele crisis. De koning en de premier zouden het niet eens zijn over de constitutioneele waarborgen, die het gouvernement moet geven, om de wet op het burgerlijk huwelijk in de Eerste Kamer te doen aannemen. Men weet echter niet, waarin het fme van het geschil bestaat.

Edoch, uitgemaakt is het nog niet, dat er een geschil is. De *Pester Lloyd* verzekeerde nog pas eenige dagen geleden, dat de Hongaarsche premier op den steun van Keizer Frans Jozef rekenen kan, zoodat geen minister-crisis te vreezen is. Heden zou hij ter audientie gaan; en volgens een correspondent van het *Berl. Tagebl.* zou daarbij de benoeming van eenige leden van het Huis der Magnaten worden vastgesteld, omdat men anders niet op een meerderheid in het Hoogerhuis voor de veelbesproken wet rekenen kan.

Evenwel, zekerheid omtrent de houding, door den Keizer aan te nemen, bestaat er nog niet. Eerst Maandag zal men hooren, of Frans Jozef het liberale kabinet in alles ter wille is.

Frankrijk heeft nog geen ministerie. Peytral is bij Carnot op audientie geweest, maar had zelf niet veel lust om premier te worden, en ried den president aan, om Bourgeois weer te nemen. Morgen gaat denklijk deze radicale oud-minister het Elysée weer opzoeken, en dan zal Carnot van zijn voorwaarden wel wat laten vallen.

Bedankt Bourgeois voor de tweede maal, dan is de beurt, naar men zegt, aan Brisson; en weigert deze, dan komt Dupuy weer in aanmerking. Zoo gaat de president dan het cirkeltje rond.

De belangrijke overeenkomst, door koning Leopold, als soeverein van den Congostaat, met de Britsche regering gesloten, blijft in de Fransche pers nog aanleiding geven tot protestartikelen van de strekking, zoodat wij in ons vorig nummer mededeelden. *Figaro* zegt zelfs: „Op het gevaar af belachelijk te schijnen, gelooven wij dat de zorg voor onze nationale waardigheid meer ter harte moet gaan aan ieder vaderlandsliedend man, dan de namen der ministers van morgen.“

De *Indép.*, dergelijke uitspraken overnemend, voegt er eenige beschouwingen aan toe, die blijkbaar de meening van het bestuur van den Congostaat weergeven. „De ontroering bij de Franschen teweeggebracht“, zegt het blad, „schijnt vooral hieruit te ontstaan, dat zij het „in huur“ gegeven gebied van den Bahr-el-Ghazal beschouwen als staande onder de opperheerschappij van Egypte. Dit is echter o. i. niet meer het geval, sedert de Egyptische regering Stanley's expeditie tot ontzet van Emin-Pacha en ont-rinning van diens gebied aan den Boven-Nijl geusubsideerd heeft: daardoor heeft zij officieel afstand gedaan van haar rechten.“

Enige Fransche en Engelsche tijdschriften, o. a. de *Revue des Deux-Mondes*, hebben ook in den latsten tijd het gebied aan den Boven-Nijl als een „vacant“ gebied beschouwd, of wel, de aandacht gevestigd op de Belgische expeditiën, die „Englands invloed in de strek om Lado heen bedreigden.“

Uit een aan de Engelsche Parlementleden rondgedeeld Blauwboek blijkt voor het overige, hoe de contracteerde partijen over en weer uitdrukkelijk hebben geconstateerd, dat zij niet onbekend zijn met de aanspreken, die Turkije en Egypte in het bassin van den Boven-Nijl beweren te bezitten.

Dat de anti-semieten in Duitschland in vele gewichtige quaesties het met elkander oneens zijn, is reeds lang bekend; de namen van Ahlwardt enerzijds en Dr. Stocker anderzijds, zeggen genoegzaam, hoe wijd de kloof is die tuschen hen gaapt.

Maar nu schijnt er langs officiële weg nog een nieuwe anti-semietische partij gevormd te worden, nl. door de liberalen, wier voorname doel zal zijn, tegen het ernstigste gevaar te waarschuwen dat uit het Jodendom voortvloeit: de verjooding van de Christelijke kerk! Reeds vroeger had een radicale richting van het anti-semietendom de ver-eering der oud-Testamentische patriarchen en profeten bestreden, en Dr. Stocker had daarom terecht gewaarschuwd tegen die richting, die op een geheel ander doel mikte dan hij en de zijnen zich gekozen hadden.

Aan het hoofd der mannen, die van het Oude Testament niets moeten hebben en daarom optrekken onder de leus: „Tegen het Talmud-Christendom“, staat de befaamde Schwennhagen; en hun leus karakteriseert reeds de „liefde“, die zij voor de Christelijke kerk zeggen te hebben. Het Christelijke wordt natuurlijk genomen in den zin, dien de modernen onzer dagen er aan hechten.

De constituerende vergadering der „Duitsch-liberale anti-semietische partij“ in Berlijn, werd door ongeveer 1000 personen bijgewoond. De opening van deze vergadering onderscheidde zich van de meeste vergaderingen der anti-semieten hierin, dat zij niet met 't gebruikelijke *Hock* op den keizer geopend werd. De voorzitter gaf hiervan deze verklaring, dat dergelijke huldebetuygingen toch nimmer den keizer schenen te bereiken, aangezien hij er nooit antwoord op gaf, in afwijking b. v. van den koning van Saksen, die *alle* hem toegezonden telegrammen beantwoordt.

Volgens de verslagen in de Duitse bladen was het debat, na de openingsrede van Schwennhagen, „hoogst interessant“ voor wie van standjes en tumult houdt. De bladen geven er vele staaltjes van. Zekere heer Struppe had het vooral tegen „sultan“ Salomo en den „struikroover“ David. Hij verklaarde, dat het Oude Testament uit kerken en scholen verbannen moest worden, als niet Duitschland zou ondergaan, — hij gebruikte een sterker, maar minder parlementaire uitdrukking.

Schwennhagen had in zijn inleidend woord gezegd, dat juist de strengste richting in de Christelijke kerk in Duitschland, „de conser-

vatieve orthodoxie", op het innigst met het Jodendom is verbonden, omdat haar geestelijke vader, Stahl, een Jood is geweest.

Om twaalf ure was men nog aan het debatteren; maar toen kwam er een kink in de kabel: Een boze hand draaide het elektrische licht uit, zodat de aanwezigen, in pikdwars rondastend, naar de deur moesten zoeken. Natuurlijk heerscht hierover veel vrolijkheid in de pers.

Allerlei.

Uit New-York wordt gezegd: Te Lasalle in Illinois hebben de werkstaakende mijnwerkers de politie, die de mijnen bewaakte, aangevallen en drie agenten met revolvergeschoten gekwetst.

Te Cripple Creek in Colorado hebben de mijnwerkers een kruiwagen vol buskruit tegen een gebouw laten springen; van de menschen die er in waren, moesten elf gedood zijn.

Op verscheiden andere plaatsen is nog tusschen werkstaakende en politie-agenten gevochten.

Uit Texas wordt van een brutale bandietenstreek gewag gemaakt. Vier roovers drongen Woensdag een bank te Long View binnen, dreigden de beampten met hun revolvers en maakten zich met 2500 dollars uit de voeten.

De politie en een aantal burgers achtervolgden hen al vurende, hetgeen de roovers niet onbeantwoord lieten. Een burger werd gedood en drie gewond; van de roovers werd er ook één doodgeschoten, maar de drie anderen wisten hun buit in veiligheid te brengen.

De kanselier Leist, van Kameroen, wordt toch in Hamburg verwacht. Hij is den 23sten April aan boord van de stoomboot *Lulu Bohlen* vertrokken. Het bericht, als zou hij zich uit vrees voor straf uit de voeten hebben gemaakt, is derhalve ongegrond.

De toestand van Gladstone is na de operatie zeer goed te noemen. Nadat Dr. Nettleship de staar had gelicht, hield de *grand old man* op voorschift van den geneesheer volkomen rust. Alleen mevrouw Gladstone en haar zoon Herbert worden bij den patient toegelaten. De operatie werd niet gevolgd door koorts, en Gladstone is vrij van pijn.

Binnenland.

AMSTERDAM, 26 Mei.

Uitslag der herstemmingen in de districten 's-Gravenhage, Sneek en Katwijk.

8313 's-GRAVENHAGE. 5833.

J. M. Pijnacker Hordijk, V. 2922
Mr. J. G. S. Bevers, T. 2911

Gekozen de heer: J. M. PINACKER HORDIJK.

Bij eerste stemopneming werd een verschil in de opname geconstateerd, waarop de voorzitter van het stembureau gelastte, de briefjes over te tellen.

De overtelling gaf het resultaat van bovenstaande cijfers.

Bij de eerste stemming op 11 Mei verkreeg de heer Pijnacker Hordijk 1697, Bevers 2094 en Mr. A. J. W. van Royen T. 1242 stemmen.

3739 SNEEK. 2427

Mr. Th. Heemskerk V. 1280
Mr. J. A. van Gille, V. 1147

Gekozen Mr. Th. HEEMSKERK.

Bij de eerste stemming op 11 Mei verkregen de heeren Mr. Heemskerk 717, Mr. Van Gille 857, Bekhuis 240 en Mr. U. H. Huber 626 stemmen.

4060 KATWIJK. 3553

J. H. Donner, V. 1859
Mr. F. J. M. A. Reekers, T. 1694

Gekozen de heer: DONNER.

Bij de eerste stemming op 11 Mei verkregen de heeren Donner 1160, Reekers 1518, baron v. Wassenaar 448, Van Assendelft de Coningh 251 stemmen.

Kamer-overzicht.

De leden der Tweede Kamer zijn gisteren reeds huiswaarts getogen. Er was, gelijk de voorzitter het uitdrukt, niets meer aan de orde — en zoo moest de Kamer wel voor eenigen tijd opbreken. Men zegt tot half Juni.

Een gewoon mensch, die van politiek weinig af weet en onbekend is met het ingewikkelde radtoestel der parlementaire machine, zou allicht meenen, dat het toch wel wat kras is vacatie te gaan nemen, terwijl men nog slechts acht dagen bijeen was. Temeer, als hij uit de bladen heeft vernomen, hoe een stapel wetsontwerpen vóór de ontbinding op afdoening wachtte; en men den klagtoont heeft vernomen, dat het toch zoo lang duurt, eer een wetsvoordracht in openbare beraadslaging kan worden gebracht.

Een werkstaking — zij het dan een verplichte — is dus te constateeren; maar waarom deze Kamer niet schuldig staat. Immers, wanneer de Kamer is ontbonden en in haar plaats na eenige dagen een andere optreedt, zijn alle aanhangende zaken van de baan en dus eigenlijk vervallen. Zoo zijn derhalve niet alleen die groote reeks van kleine wetsontwerpen, maar ook de voordracht van den Minister Pierson, de Koloniale hervormingen van Van Dedem en ook de papieren van Minister Seyffardt of in de snippermand terecht gekomen of tot nader order weggeborgen in de archieven, waar reeds zoovele papieren, vruchten van nutteloozen arbeid, zijn opgestapeld.

De nieuwe Kamer had alzoo, bij haar optreden, niets te doen dan zich te constituëeren. Er was niets aan de orde; en geduldig moest zij afwachten of de nieuwe Regeering haar een taak zou opleggen. Al spoedig werden wetsontwerpen ingediend, niet van grooten omvang of politieke betekenis en die of bij de vorige Kamer aanhangig waren geweest of onder de vorige Regeering waren voorbereid. Tot heden beliep het getal der ontwerpen 16, waarvan gister tien werden goedgekeurd. Dat niet al de ingediende ontwerpen werden behandeld, ligt aan de omstandigheid, dat ze nog niet door de afdelingen waren onderzocht. Geen wetsontwerp kan n.l. in openbare behandeling worden gebracht — al is het van nog zoo onbeduidende strekking — of het moet eerst in de afdelingsvergadering zijn onderzocht.

Alvorens de Kamer gisteren de wetsontwerpen behandelde, werd een beslissing genomen in zake de verkiezing van *Elst*, waaromtrent verleden week was besloten den Minister van Binnenlandse zaken te verzoeken de stembriefjes op te vragen. Daaraan was voldaan; en nadat de commissie — bestaande uit de heeren De Beaufort (A.), Kerckhof en Mutsaers — de stembriefjes had onderzocht was zij een-

stemmig tot de conclusie gekomen, dat de verkiezing van *Elst* vernietigd moet worden, en dat derhalve een nieuwe verkiezing behoorde te worden uitgeschreven.

Eenigszins zonderling schijnt het bij het stembureau in *Elst* te zijn gegaan. Na de stemopneming bleek, dat de heeren Van Basten Batenburg en De Meester een gelijk getal stemmen hadden gekregen. In plaats nu van den oudsten in jaren als verkozen geproclameerd te hebben, verklaarde het stembureau beide heeren verkozen, zoodat zij dan ook beiden geloofsbriefjes ontvingen, die daarop aan de Kamer werden gezonden. Dit was een onregelmatigheid, die evenwel door de Kamer had kunnen goedgekeurd zijn door op haar beurt den oudsten in jaren toe te laten. Er was echter meer. Door twee in de zaal aanwezige kiezers was bezwaar gemaakt tegen het toekennen van een stembriefje aan den heer De Meester, op welk briefje ook de naam voor kwam van S. van Gelderen, zijnde mischien een ondertekening, die door de kieswet verboden is.

Voorts waren bij de Kamer twee bezwaarschriften ingekomen, waarin een dergelijke bedenking werd ontwikkeld. Een eindelijk waren uitgebracht 2724 geldige stemmen, terwijl de beide heeren 1361 of te zamen 2722 stemmen hadden verkregen.

Het was derhalve te begrijpen, dat de commissie voorstelde vernietiging der verkiezing, en ook dat de Kamer zich zonder hoofdelijke stemming daarmede vereenigde.

Met de afdoening der wetsontwerpen ging het vlug van stapel. De nieuwe Minister van Binnenlandse Zaken had daarbij het leeuwendeel; maar ook de nieuwe Minister van Financiën en van Koloniën, de heeren Sprenger van Eyk en Bergama, moesten zich even laten hooren.

De laatste bij het wetsontwerp tot verhooring van de begroting voor Suriname, door den aanbouw van een nieuw schip, wijl de schooner *Nickerie*, hoofdzakelijk gebruikt voor inspectie-reizen en verschillende diensten op de rivieren, niet meer in bruikbaren toestand was. Op een der bedenkingen, in het verslag der afdelingen gemaakt, werd door den Minister Bergama geantwoord in een maidenspeech, die hem nog niet als een groot redeenaar deed kennen.

De Minister Sprenger van Eyk, die met een enkel woord het algemeen belang moest aantoonen, betrokken bij de demping van een sloot aan de Prinsessegracht te 's-Gravenhage, is geen onbekende in de Kamer. In het derde Ministerie-Heemskerk stond hij aan het hoofd van Koloniën. En ook nu weer als vroeger, deed hij zich kennen als een goed spreker, die duidelijk en met heldere stem zijn gevoelens weet te zeggen.

De heer Van Houten kon zich gisteren, niet zonder eenige hilariteit in de vergadering, tot twee malen toe homogenen verklaren met de vorige Regeering, ja zelfs met den Minister Tak, die dat alles heel leuk en kalm als naar gewoonte zat aan te hooren. Voorgesteld was hoofdstuk V der Staatsbegroting voor dit jaar te verhooren met 315 duizend gulden. Een heele som, die voor een groot deel liep over schadeloosstellingen en uitgaven «tot wering van epidemische ziekten». Geen wonder, dat in de afdelingen daar tegen zich stemmen verhierven. Vooral werd er tegen opgekomen, dat bij het nemen van «voorzorgsmaatregelen» tegen epidemische en besmettelijke ziekten wat al te mild met geld werd omgesprongen. Terecht.

De wijze, waarop goederen van cholera- en pokkenlijden onschadelijk worden gemaakt — hier zoo maar in 't wilde, elders veel te kostbaar ook voor de betrokken personen — had niet zonder reden de aandacht van enkele Kamerleden getrokken. Minister van Houten volstond met daarop te antwoorden, dat hij het in dezen geheel eens was met zijn ambtsvoorganger; maar... daarmede waren de gemaakte opmerkingen niet meer welgeplagd. Hetzelfde gold de bedenking tegen de vermeerdering van uitgaven voor de eind-examina van de hogere burgerscholen. Op de vraag of hier niet tot vereenvoudiging kon worden overgegaan, antwoorde de Minister, dat dit niet wel ging.

Zeker is het moeilijk in een stelsel, als dit van de examens, dat zich consequent en onrustwekkend ontwikkelt, in te grijpen; maar toch, dat de examens niet vereenvoudigd zouden kunnen worden bij eenigen goeden wil, zou dit nu wel zoo zijn?

Bij het wetsontwerp: bekrachtiging van provinciale heffingen in Friesland, kon de Minister zich ook bij de vorige Regeering aansluiten. De heer Schepel sprak er n.l. zijn leedwezen over uit, dat de eerste daad van deze Regeering was een bestendiging van *tol-heffing* op de binnenwateren, en nog wel voor 5 jaren. Die tolheffing is z. i. de slechtste belasting, die hier te lande van kracht is, daar zij het verkeer belemmert en de concurrentie der binnenlandse producten met die van het buitenland moeilijker maakt.

De Minister kon daarop antwoorden, dat de vorige Regeering hetzelfde had voorgesteld, en dat ook bij de tolheffing niet in bescherming neemt, maar dat het niet aangaat om waar de provincie groote uitgaven doet tot verbetering van het water-verkeer haar op eens een brood van inkomsten te ontnemen.

Op eens, riep de heer Schepel uit. Dat is ook niet noodig; maar waarom een verlenging van vijf jaren? Wat de Minister daarop antwoorde, was niet recht duidelijk; maar zooveel konden wij er toch wel uit verstaan, dat aan afschaffing van de provinciale water-tollen, met steun van het Rijk, voor eerst niet behoefte te worden gedacht.

De andere wetsontwerpen gaven tot geen gedachtenwisseling aanleiding, — behalve dat betreffende de demping van de sloot te 's-Gravenhage, die volgens den heer T. Mackay geen stink-sloot was, maar volgens den heer Conrad wel. Zoo ziet men, dat eenstemmigheid in zake het kiesrecht nog niet meebrengt gelijkheid voor de reuk-orgaan.

Van de andere wetsontwerpen behoeft hier niet veel te worden medegedeeld. Alleen een enkel woord over het ontwerp-wijziging der begroting van de Landsdrukkerij voor 1893. De vermeerdering van drukwerk ter Algemeene Landsdrukkerij vorderde in 1893 vermeerdering van drukkrachten. Het aantal snelmeeren werd daarom met twee nieuwe aangevuld, terwijl een oude dubbele pers door een nieuwe werd vervangen. Daardoor waren de uitgaven met f 6000 overschreden; maar dit verschil kon worden gevonden op het artikel papier, waarvoor f 6000 minder nodig was geweest. Erg duidelijk is dit niet. Misschien begrijpt een drukker dit beter.

Intusschen, — ondanks de vermeerdering van drukkrachten, waren de beschrijvings-bijlatten voor de bedrijfs-belasting niet op tijd gedrukt; maar Minister Van Houten merkte op, dat dit te wijten was aan de te late bestelling. Tenslotte zij nog vermeld, dat alle wetsont-

werpen zonder hoofdelijke stemming werden goedgekeurd — en dat de vergadering weder slecht bezoekt was. Dit laatste zal wel beter worden, wanneer er een onderwerp van betekenis, vooral van politieke betekenis, aan de orde komt.

Verkiezingen.

De kiesvereniging *Nederland en Oranje* te Utrecht heeft tot candidaat gesteld voor de verkiezing, in de vacature-Roël, den heer J. H. de Waal Maleijt, lid der Provinciale Staten en burgemeester van Westbroek.

Zooda we reeds mededeelden, wenschte de heer A. Brummelkamp voor dezen keer niet in aanmerking te komen.

Roomsche Kamer-club.

De Roomsche leden der Tweede Kamer hebben Woensdagavond een vergadering gehouden. Te dezer gelegenheid zijn, naar het Centr. meldt, de jongste gebeurtenissen op politiek gebied besproken, vooral in verband met de samenstelling van het ministerie.

Het *Vad.* schrijft over de beslissing der Kamer inzake de Bevringsche stembus:

«Ons is het onverklaarbaar, wat er tegen de zakelijke argumenten van de minderheid met grond kan worden aangevoerd. Maar het is niet de eerste maal, dat een stemming over een verkiezing den schijn van partijdigheid op het voorhoofd draagt. Daarom ware het beter, zoo de Grondwet ten aanzien van dergelijke geschillen een andere regeling had voorgeschreven, ten einde de Kamer niet te leiden in verzoeking.»

Aan de *Kölnische Zeitung* wordt uit Berlijn gemeld, dat de berichten uit Kiel, betreffende de reis, die keizer Wilhelm in het laatst van Juni naar Nederland en Engeland zou ondernemen, onjuist zijn.

Totdusver is alleen het volgende vastgesteld. In het einde van Juni zal de keizer de roeiwedstrijden te Kiel bijwonen en daarna, door de keizerin vergezeld, een reis maken naar Noorwegen, aan boord van de *Hohenzofern*. In het begin van Augustus gaat de keizer naar Cowes en in het begin van September zal hij de groote legeroefeningen bijwonen.

De *Neue Preussische Zeitung*, het bekende conservatieve orgaan, oordeelt, dat de indruk dien het nieuwe Ministerie ten aanzien op het Parlement en de publieke opinie maakte, niet bijzonder gunstig genoemd mag worden.

Het valt als gematigd liberaal te karakteriseren, maar de gematigd liberale partij zelve kan in de Tweede Kamer geen overwegende invloed uitoefenen; veel sterker zijn de meer democratisch gezinde liberalen, onder leiding van den oud-Minister Tak van Poortvliet.

Ook moet, zegt de *N. Pr.*, gerekend worden met het feit, dat de nieuwe Minister-president, in en buiten de Kamers, persoonlijk geen man van groote autoriteit is; wat o. a. blijkt uit de nederlaag der ministerieele partij bij de Haarlemsche stembus; waar ten slotte een democratisch liberaal gekozen werd. Dit noemt de *N. Pr.* reeds een aanmerkelijke verzwakking van de positie der nieuwe regeering.

Maar ook het program, dat zij bij de opening der Kamers voordroeg, heeft haar niet sterker gemaakt. Door zijn vaagheid bevreemdt het eigenlijk niemand. Bepaaldelijk wat de politieke hoofdzaak in Nederland, de kiesrechtquaestie, betreft, laat de Regeering zich zoo onbepaald en dubbelzinnig uit, dat niemand zich een juiste voorstelling van haar plannen maken kan. Waarschijnlijk zal de Regeering zich met «een halven maatregel» tevreden stellen, in de overtuiging, dat haar kiesrecht-ontwerp toch een meerderheid in de Kamer vindt.

Ook de financiële plannen van het Kabinet, merkt het Deutsche orgaan op, bleven vrijwel in het duister; en te betreuren is het, dat van legerhervorming zelfs niet gerept werd, «wijl toch alle Hollandse militaire kringen van de noodzakelijkheid dier hervorming ten zeerste overtuigd zijn.»

Parlementair Socialisme.

In een gisteravond alhier gehouden vergadering van parlementaire socialistischen werd de volgende motie ter tafel gebracht:

«De vergadering enz., overwegende, dat op het internationale congres in Aug. 1893 te Zürich gehouden, een besluit is aangenomen betreffende de tactiek, volgens welk besluit het veroveren van de staatsmacht door de arbeiders moet worden ondernomen; dat bedoeld besluit is vastgesteld met de stemmen van alle vertegenwoordigde nationaliteiten uitgezonderd Nederland, dat zich van stemmen onthield; dat evenwel hier te lande vele aanhangers van deze tactiek worden gevonden; dat het wenschelijk is deze voorstanders te organiseren;

besluit zich te constituëeren tot een vereniging en draagt aan het door haar te beoogden bestuur, een programma van beginselen en van actie zoo spoedig mogelijk te ontwerpen.»

De heer v. d. Goes lichtte de motie toe. Een der aanwezigen waarschuwde tegen veranipering van krachten en meende, dat alle sociaal-democraten zich behoorden aan te sluiten bij den «Social-Democratischen Bond». Door hun aansluiting en vruchtbare voorlichting zouden dan de anarchistische elementen uit dien Bond verdwijnen, waar zij feitelijk niet thuis hoorden.

Wanneer op het aanstaande sociaal-democratische congres de bekende motie-Hoogezand-Sappemeer waardeloos zal zijn gemaakt door een tegenbesluit, waarbij men individueel weder vrijheid zal verkrijgen inzake de tactiek, behoort, volgens dien spreker, de nieuwe vereniging zich weder aan te sluiten bij den «Social-Democratischen Bond». Hij maakte hiervan een amendement.

Ten slotte is de motie aangenomen, zonder dat een amendement van bovenbedoelde strekking in stemming kwam.

Nu de nieuwe «parlementair-sociaal-democratische vereniging» aldus geconstitueerd was, werd het comité, dat de oproeping had ondertekend, tot voorlopig bestuur benoemd en werd aan dit bestuur opgedragen een programma te ontwerpen. Nadat de aanwezigen (ongeveer 40) tot de vereniging waren toegetreden, ging men uiteen.

Bij den Gemeenteraad van Kampen is een adres ingekomen van den kerkeraad der Gereform. kerk A., om maatregelen te nemen tegen het toelaten van op kermis gelijkende verzamelingen van kramen, tenten en spellen.

Het adres is mede ondertekend door de afdeeling van *Patrimonium* en van de Middelenzending.

Vervijfing. De vrouw en de man, die in de Palmwaarsstraat aan de poging tot ver-

giftiging hebben blootgestaan, zijn geheel hersteld uit het Gasthuis ontslagen.

Bij hun terugkomst in de buurt was de belangstelling groot.

Kerknieuws, enz.

GEREF. KERKEN. *Drietal:* Te Groningen B. P. N. Kruijswijk, te Sneek: J. Langhout, te Haarlem, en W. Mulder Jr., te Maassluis.

NED. HERV. KERK. *Beroepen:* Te Benschop, H. M. W. Hupkes, te Menaldum. — Te Rossum, L. Balk, te Grijskerk (Gron.). — Te Ouwkerk (Duiveland) toez. H. G. Oldeman, cand. te Amsterdam.

Bezant: Voor Oudega, door W. Hoekzema, te Burum en Munnekeijl. — Voor Gapinge (gem. Vrouwepolder), door H. J. Schouten, cand. te Utrecht. — Voor Gent c. a., door G. E. Meloen, te Kloetinge.

Kerkeraden worden beleefdelijk verzocht, onze Redactie bericht te willen zenden van alles, wat op het beroep van Dienaren des Woords betrekking heeft.

Schoolnieuws.

De Faculteit van Letteren en Wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Leiden, heeft in hare vergadering van 23 Mei besloten, de gouden medaille toe te kennen aan den heer Ph. S. van Ronkel, candidaat in de Simitische en in de Indische taal en letterkunde aan de Leidsche universiteit, voor zijne beantwoording der uitgeschreven prijsvraag: «Men vraagt een kritische vergelijking van de Javaansche Menak en de Maleische Hikajat Amir Hamzah met de Arabische en de Perzische bronnen.»

Acte-examens Lager onderwijs.

's-Gravenhage. Geëxamineerd 6 candidaten; geslaagd 3, nl. de dames E. P. J. Schriek, uit Gouda; E. A. Noordzij, uit Charlois; en S. A. Deijl, uit Schiedam.

Amsterdam. Geëxamineerd en geslaagd 6 candidaten; nl. de dames: A. A. Pinto, J. H. Borman, L. A. Hennis, A. G. G. van Luyk, M. J. Stuffers en M. A. E. Tromp van Amsterdam.

LEGER EN VLOOT.

Bij Kon. beal. is: 1. aan den gen.-maj. K. Eland, command. der stelling Amsterdam, een eerv. ontv. verleend als lid van de permanente Milit. Spoorwegcomm., onder dankbetuiging aan dien opperofficier voor de goede diensten door hem in die betrekking bewezen; 2. benoemd tot lid der permanente Milit. Spoorwegcomm., de gen.-maj. A. Kool, sous-chef van den generalen staf.

Bij Kon. beal. is aan den hoofdoffic. en de twee subalterne offic. hieronder vermeld, pensioen toegekend, tot het bedrag als achter ieders naam is vermeld: W. J. von Leschen, luit.-kol., prov. adj. in Friesland, f 1800; L. Laurensen, kapit., plaats. adj. te Bergen op Zoom, f 1430, en H. B. J. van Winsheim, kapit., plaats. adj. te Utrecht, f 1430 per jaar.

Ingezonden Stukken.

(Stukken, die niet geplaatst worden, kunnen niet worden teruggezonden.)

Verkiezing van 4 leden voor het Hoofdbestuur van Christelijke Onderwijzers en Onderwijzeressen.

Aangezien beproefde vrienden mij verzekerd hebben, dat h. i. het besluit van 15 Mei, nader bevestigd door de aanneming van het gewijzigd art. 12 onzer statuten, niet lichtelijk meer ongedaan zal kunnen gemaakt worden, verzoek ik dringend allen leden onzer Vereeniging, ook hun, die gewoon mochten zijn hun stembriefjes niet bij den Secretaris in te leveren, om *thans* als één man hunne stem uit te brengen op de mannen-broeders, die gemeend hebben op 16 Mei hun mandaat te moeten nederleggen.

Ik houd mij vastelijk overtuigd, dat deze heeren, zoo niet met algemeene dan toch met overgrote meerderheid van stemmen herkozen, hunne plaats in het hoofdbestuur wederom met blijmoedigheid bezetten zullen.

Nog is het mijne bescheiden meening, dat in onze vereeniging van geene «democratische strooming» sprake behoefte te zijn. Door deze in iederen levenskring er als met geweld bij te slepen, loopt men gevaar er een caricatuur van te maken, en dat wekt noodeloos verbittering.

Indien wij voor de toekomst onzer Vrije Christelijke School willen blijven behouden, dan zullen wij, Christelijke onderwijzers, op politiek gebied ons niet tegen de democratische strooming moeten verzetten, maar deze in een goede bedding dienen trachten te leiden; doch wij moeten geene verwarring brengen in een levenskring, die tot heden om zijne eenheid *eenig* was in ons dierbaar Vaderland, en waar aristocratie en democratie geene tegenstelling vormen.

In politiek en kerkelijk opzicht sta ik wel licht niet op gelijke lijn met de broeders, die heengingen, maar dit verhindert niet, dat ik het als een durven plicht beschouw hun den cijnz mijner waardeering en erkentelijkheid te bieden, voor wat zij in den loop der jaren deden voor den bouw en den bloei van het Vrije Christelijk Onderwijs.

En daarom geene wiggen in onze Vereeniging! Zooveel vertrouwen heb ik in de vertrokken vrienden, dat, als wij hen éénsstemmig weer binnenhalen, zij dankbaar erkennen zullen, dat onze eenheid niet wankelt, *ondanks* het gewijzigd art. 12 onzer Statuten.

Alles goed bezien, is het mij wensch en bede, dat n. 15 Juni de kwestie «uit» zij, totaal «uit», opdat wij D. V. een volgend jaar ons hart eens terdege kunnen ophalen aan de behandeling van paedagogische onderwerpen, welke bespreking in onzen kring zeer zeker geene overtollige weelde is.

JOH. VAN DER LAAN.

Gouda, Mei 1894.

Correspondentie.

P. R. te H. Uw stuk in het volgend nummer.

Telegrammen.

Washington, 25 Mei. De commissie uit den Senaat, aan wie is opgedragen een onderzoek in te stellen naar de beweerdde pogingen tot het omkopen van twee senatoren, rapporteert

dat zij de eer der gefincrimineerde senatoren onbevleet heeft bevonden.

Bloemfontein, 25 Mei. De Volksraad heeft eene resolutie aangenomen, waarbij de Zuid-afrikaansche Staten en koloniën worden uitgenoodigd eene conferentie te houden voor het herzien der tollariteiten. De Kaapkolonie heeft de uitnodiging reeds aangenomen.

Weenen, 25 Mei. Het begrotingsoontwerp voor 1894 wijst voor de uitgaven een totaal van f. 620,834,018 en voor de ontvangsten een totaal van f. 623,137,030 aan, zoodat het sluit met een batig slot.

Londen, 25 Mei. Aanvoer van Eng. Tarwe 400 qr., do. vreemde 47700 qrs., do. Eng. Gerst 700 qrs., do. vreemde 6,000 qrs., do. Eng. Haver — qrs., do. vreemde 81,400 qrs.

Londen, 25 Mei. Tin Straits £ 71.12.6, dito per 3/m. £ 72.—, koper, Chili £ 39.5, dito per 3/m. £ 39.12.6.

Beetwortelsuiker, Mei lev. 11/9.

Friesche Boter 80/ a 84/.

Londen, 25 Mei. 5 Tarweladingen aan de kust ten verkoop aangeboden.

Liverpool, 25 Mei. Katoenen Verkoop van den dag 10000 bn., invoer van den dag — bn., verkoop der week 44,000 bn., verkoop op speculatie —, bn., verkoop voor exportatie 5,000 bd., invoer der week 55,000 bn., voorraad 1,640,000 b., wekelijkse uitvoer 22,000 b.

Liverpool, 25 Mei. (2de dep.) Katoenen Verkoop 10000 bn., op spec. 500 bn.

Amerik. any port L. M. C. levering Mei/Juni 8.55, Juli/Aug. 8.57, Sept./Oct. 8.59, Nov./Dec. 8.61.

Berlijn, 25 Mei. Slotkoersen. Rogge, Mei 115.25, Sept. 117.25. Raapolie, Mei 42.20, October 42.60, Tarwe, Mei 133.50, Sept. 135.50, Spiritus, loco 28.90, Mei 33.10, Sept. 35.20.

Wissel Amsterdam 2/m. — kort. —.

Bremen, 25 Mei. Petroleum loco 4.75.

Reuzel Wilcox loco —, Armour 88—.

Spek, short clear middles loco 34—.

Hamburg, 25 Mei. Raapolie, loco 43—.

Petroleum, loco 4.90 brief, do. — geld.

Reuzel, Steam 35—.

Spiritus, Mei/Juni 17½, Juli/Aug. 18½.

Kuilen, 25 Mei. Tarwe, vreemde 15—.

Rogge, vreemde 13.75, Raapolie dadelijk 47—.

Meel 46.50, October 44.90.

Weergesteldheid: Mooi.

Rijnhoogte ten 11 ure 1.66.

Parijs, 25 Mei. Raapolie, loopende maand fr. 44.75, Juni fr. 45—, Juli/Aug. fr. 45.25, 4 laatste mnd. fr. 46.25.

Lijnolie, loopende maand fr. 47.50, Juni fr. 47.25, Juli/Aug. fr. 47.25, 4 laatste maanden fr. 46.25.

Spiritus, loopende maand fr. 31.75, Juni fr. 32.25, Juli/Aug. fr. 32.75, 4 laatste maanden fr. 33—.

Suiker 88° dadelijk fr. 30.50 a —, witte No. 3 loop. maand fr. 32—, Juni fr. 32.10, Juli/Aug. fr. 32.10 a mnd. van Oct. fr. 31.30, geraffineerd fr. 103.50 a 104—.

Meel, 12 Merken, loopende maand fr. 38.75, Juni fr. 39.25, Juli/Aug. fr. 39.75, 4 laatste maanden fr. 40.60.

Tarwe, loopende maand fr. 18.75, Juni fr. 18.90, Juli/Aug. fr. 19.25, 4 laatste maanden fr. 19.40.

Rogge, loopende maand fr. 12.60, Juni fr. 12.60, Juli/Aug. fr. 12.40, 4 laatste maanden fr. 12.40.

Newyork, 25 Mei. (Slotkoersen.) Beleving. Staatseffecten 1—, do. andere effecten 1—, Wissel op Londen 60 d. 4.87½, id. op Parijs 5.16½, id. op Berlijn 95½, 4 pct. Amerika 113½, Atchison Topeka Santa-Fé A. 9½, do. second Mortg. Bonds 'A 32½, do. 4 pct. general Mortg. 74½, Canada Southern A 49½, Can. Pac. Sp. A 60½, Central Pac. do. 13—, Chic. N.-Western pref. A 140—, Chic. Milw. St. Paul gew. A 53½, Denver & Rio Grande pref. A 9½, Denver & Rio Grande pref. A 30—, Illinois Central 90—, Louisv. & Nashville gew. A 45½, Michigan Central 95—, Miss Kansas en Texas A 14½, Erie-spoorweg A 14½, N.-Y. Ont. West. gew. A

Scheepstijdingen.

BINNENGEKOMEN.

YMUIDEN, 25 Mei Bittern, (s) Londen; Josine Louise, D. T. Visser, Borgia, 26 Mei Ixion, (s) Singapore.

HARLINGEN, 25 Mei Osborne, (s) Leith; Swanland, (s) Hull.

HELLEVOETSLOUIS, 25 Mei Norna, (s) Sundwall.

NIEUWE WATERWEG, 25 Mei Argentina, (s) Santos; American, (s) New York; Loch Maree, (s) ditto; Croft, (s) Akassa; Benbow, (s) Londen; Sobraon, (s) Odessa.

VLISSENGEN, 25 Mei Dulwich, (s) Plata-Riv. Knutsford, (s) ditto; Ashlands, (s) Ibrail.

CONSTANTINOPEL, p. 23 Mei Trevallor, (s) Taganrog naar Rotterdam is uitgeklaard.

GIANGEMOUTH, 24 Mei Dundee, (s) Rotterdam.

HAMBURG, 24 Mei Maas, (s) Rotterdam. 23 Mei Westwater, (s) Ferdinandina.

CHRISTIANIA, 22 Mei Drammen, (s) Amsterdam.

COLOMBO, 23 Mei Surat, (s) Shanghai.

GIBALTAL, 21 Canada, (s) Ibrail. 25 Mei Etherley, (s) ditto; Jacob Christensen, (s) Odessa; Beneficent, (s) ditto; Stelvio, (s) Sulina; Fout Cambria, (s) ditto.

VERTROKKEN.

NIEUWEDIJEP, 25 Mei Albatros, (s) Hamburg.

YMUIDEN, 25 Mei Windsor, (s) Leith; Spero, (s) Newcastle; Christiania, (s) Christiania. 26 Mei Scindia, (s) Glasgow.

NIEUWE WATERWEG, 25 Mei Lammermoor, (s) Cardiff; Fulmar, (s) Liverpool; Glasgow, (s) Crommout; Mascotte, (s) Leith; Langdon, (s) Newcastle; Vanessa, (s) ditto; Ealington, (s) Sunderland; Minister Tak van Poortvliet, (s) Hull; Berlin, (s) Harwich.

COLOMBO, 24 Mei Victoria, (s) (Sydney) Brindisi, met de mails van China en Australië.

SAVANNAH, 24 Mei Elphinstone, (s) Rotterdam.

OKELESDUND, 22 Mei Advance, (s) Rotterdam.

LULEA, 22 Mei Sjælland, (s) Rotterdam.

SUEZ, 24 Mei Djawara, (s) Calcutta; Cyty of Khios, (s) ditto.

PORT SAID, 18 Mei Busby, (s) Hamburg. 23 Mei Bungaroo, (s) Londen. 24 Mei Kuru, (s) (Penang) Mars.

NEWYORK, 22 Mei Greece, (s) Londen. 23 Mei Gellert, (s) Napde.

MONTEVIDEO, 18 April Record, Getaon, Kan-naal. 23 Mei Deuderal, (s) Hamburg. 24 Mei Neko, (s) ditto.

LAS PALMAS, 24 Mei Magdalena, (s) (Southampton) Brazilië.

STOORVAARTBERICHTEN.

Sumatra, Maatschappij Nederland, van Batavia herwaarts, pascerde 25 dezer 7 uur 's namiddags Dungenes.

Odiam, Nederl.-Amerik. Stoomr.-Maatschappij, vertrok 24 dezer van Newyork naar Rotterdam.

veranderd. Jutegarens tot vaste prijzen vragd.

Leiden, 26 Mei. Boter. Per 1/4 vat 1e kw. f. 44.— a 52.—, per kilo f. 1.10 a 1.30, 2e kw. f. 34.— a 42.—, per kilo f. 0.85 a 1.05.

Londen, 24 Mei. Veemarkt. Runderen bedongen, bij matigen aanvoer, ongeveer de prijzen van Maandag, doch puike qual. was niet ter markt. Schapen en lammeren ruim voldoende aangevoerd en eerder flauwer. Prima kalveren gevraagd.

Noteringen:

1e kwaliteit. Inferieure.	4/4	4/4	8/4	3/10
Runderen	5/4	5/4	4/8	5/0
Schapen	5/8	6/2	4/4	5/0
Kalveren	6/10	7/0	6/8	6/8

Wekelijksch Handelsoverzicht.

AMSTERDAM, 25 Mei.

(Slot.)

Suiker. De markt blijft algemeen flauw door lusteloosheid der koopers en de gunstige berichten over de oogst.

De notering zijn voor somermaanden f. 14 1/2, voor najaar f. 13 1/4.

Hennep. Van Russische waren, in navolging van buitenlandse markten, de prijzen vast.

Riga Nossipri f. 54 a 55, Koningsberger Sogbat f. 42, Ogbat f. 40 en Ppho f. 40 en 41, waarmede deze merken zijn opgeruimd. Koningsberger Efnah f. 45 1/2.

Pijne Zaden. Ook in deze week bepaalde de omzet zich tot kleinigheden en kwam in de prijzen weinig verandering.

Men noteert:

Mosterdzaad (bruin)	per 100 KG.	f. 29.— a 26.—
(geel)		f. 23.— a 25.—
Kanariezaad		f. 11.— a 10 1/2
Karweizaad (jarig)		f. 14 1/2 a 14 1/2
		f. 18 3/4 a 15 1/2
Maanzaad (blauw)		f. 13.— a 12 1/2

Kapok. Op 24 dezer werden bij inschrijving aangeboden, 1265 pn. gez. O.-Ind. Daarvan kwamen tot afsluiting: 108 pn. Djamoos, 9 pn. KB DR, 54 pn. M.V.C.A., 50 pn. M.V.C., 156 pn. AB, 281 pn. NRS, 192 pn. FLL/ND, 106 pn. KK, 47 pn. SIMO en 11 pn. M., terwijl overkocht bloven 55 pn. M.V.C.A., 90 pn. M.V.C. en 106 pn. AB. Tevens werden afgedaan 3 pn. plantenziekte Djamoos, W.

Petroleum. Overaander; loco met geregelde zaken, maar termijnen zonder vraag.

Men noteert thans:

Amerik. loco	f. 5.00	Russische	f. 5.15
Julij/Julij	f. 5.55		
Aug.	f. 5.90		
Sept./Dec.	f. 5.05		

Ansvaria. De vangst was deze week wat ruimer, waardoor de prijs voor nieuwe tot f. 14 1/2 terug liep. Jarige met weinig aanbod.

Honig. Voor de blanke soorten blijft de

Bours-Overzicht.

Binnenl. staatsfondsen onveranderd.

Van industrielen zijn:

Hooger. Afrik. Hand.-Vennootschap 1, Nieuwe Duinwater-Maatsch. 1 1/2, Pakketvaart 1, Gist- en Spirituafabriek 1, Handel-Maatsch. recontre 5 1/2 pCt.

Lager: Certif. Arensburg 5 pCt. Ned. Asahan 4 1/2, Herring 2 pCt. Senembah 5 pCt. Vorensteland 3 pCt.

Van buitenlandse fondsen zijn Oostenrijksche een frantie lager. Portugal iets meer ganimerde. Russen in vaste stemming, overigen weinig variatie.

De Italiaansche en Russische spoorwegvervoer.

De Amerik. markt toonde een kleine verbetering aan.

Procl. 1 1/2.

PRJSCOURANT opgemaakt door de VERENIGING VOOR DEN EFFECTENHANDEL.

De met * gemerkte Fondsen zijn noodlijdend en worden zonder rente berekend.

Prizen van Compagnie.										Prizen van Compagnie.										Prizen van Compagnie.										
Oostenrijks Rijk	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Russ. p. Z. Rijk	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Spanische pils Binnel. Juli f. 1.84—	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Amerik. p. Z. Rijk	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
Ditto	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	1																						

Voor Spreien wordt algemeen **Germania-Katoen**, No. 6 per doos = 1/2 K.G. / 0.98, per 5 doos = 2 1/2 K.G. / 4.65. Uitsluitend verkrijgbaar **De Katoenbaal**, 1 HARTENSTRAAT 1, bij de Heerengracht. Naar buiten tegen Rembours of toezending van postwissel. 1. Damen in de Provincie worden vooral op dit soort attent gemaakt.

GETROUWD:
H. BREUKELAAR
EN
A. PAARLBERG,
die, mede namens wederzijdsche familie,
hun hartelijken dank betuigen voor
de menigvuldige bewijzen van deel-
neming bij hun Huwelijk ondervonden.
Krabbendam, 24 Mei 1894.

Heden werden wij verblijd met de
geboorte van een **ZOON**.
W. J. HIRSCHMAN
en Echtgenoot.
Pernis, 25 Mei 1894. (4192)

Door Gods goedheid voo...edig be-
vallen van eene **DOCHTER**.
L. G. MAANDAG—
Amsterdam, Mei 1894. (4191)

Door 's Heeren goedheid werden wij
heden verblijd met de geboorte van
een flinken **JONGEN**.
H. v. D. GRAMPPEL
M. v. D. GRAMPPEL—Pronk.
Amsterdam, 24 Mei 1894. (4190)

Heden overleed zacht en kalm,
na een langdurig en geduldig
lijden, onze innig geliefde Zoon,
ARIE ZINTEL,
in den ouderdom van 24 jaren.
Dat hij van ons ging in de
volle verzekering des geloofs in
zijn Heere en Heiland, waar-
van hij de laatste dagen zijns
levens zulk een heerlijk getui-
genis gaf, lenigt onze smart.
Mede namens onze Kinderen,
Behuwd- en Kleinkinderen:
J. ZINTEL.
Hazerswoude, 21 Mei 1894.

Heden overleed tot mijn diepe
droefheid mijn hartelijk geliefde
Echtgenoot en der Kinderen zorg-
dragende Vader,
GIJSBERT VERWEIJ,
in den ouderdom van ruim 88 jaren,
mij nalatende drie jeugdige Kin-
deren, die nog te jong zijn om
dit zoo zwaar verlies te bespeuren.
Wed. G. VERWEIJ—
ROEST.
Haarlemmermeer, 25 Mei 1894.

Heden overleed onze geliefde
Echtgenoot, Moeder en Behuwd-
moeder
MARIA ORLEBEKE,
in den ouderdom van 76 jaar.
B. DE DIE Sr.
B. DE DIE Jr.
C. P. DE DIE—Goossen.
J. J. DE DIE.
J. G. DE DIE—Ansluis.
Oostburg, 24 Mei 1894.

Aan de Christelijke School te 's Gra-
vensande wordt gevraagd een
Onderwijzer,
van Geref. beginselen. Adres den heer
(4114) **P. HEUS**, Hoofdonderw.

Aan de Chr. School te
Oud-Alblas,
nabij Dorrecht, wordt gevraagd
een **Onderwijzer**
van beslist Chr. beginselen. Salaris
f 550. Zaterdag vrij. Brieven aan den
Hoofdonderwijzer **A. BOUMAN**.

Wegens ziekte der tegenwoordige
Dienstbode, wordt dadelijk of later
gevraagd een zindelijke

Dienstbode,
P. G., gezond v. gestel en van goede
getuigen voorzien. Br. fr. bij of in
persoon bij **J. LUNENBERG**, Bakker,
Geerstraat, KAMPEN. (4198)

Doctor VAN HOORN
is van af Maandag 28 Mei
weder te Consulteren.

S. TROMP Azn.,
SIGARENFABRIKANT. — HARLINGEN.
vraagt in Holland nog eenige solide
schmieren.
Monsters staan ten dienste.

GARANDEERT
Wegens
verbouwing
der Magazijnen
worden gedurende de maanden Mei en Juni onze bekende solide
LINNEN GOEDEREN tot belangrijk lagere prijzen verkocht.
Stalen Franco.
Het Twentsch Linnen-Magazijn „ALMELO”,
Firma E. TER BRAAKE, te Almelo.
Onze aanbiedingen en advertenties zijn steeds voorzien van den naam onzer firma. Andere
advertenties worden nimmer door ons geplaatst.

HELLINGMAN'S BOUWMAATSCHAPPIJ
VERHUURT haar logeable en naar alle eischen des tijds ingerichte **HUIZEN** met
TUINEN en **BOVENHUIZEN**, aan den Westerdokdijk, op zeer voordeelige conditiën
Kantoor: **NASSAUKADE No. 113.**

Geen Stroop- maar Honig-Koek. Nieuw! Zuivere grondstoffen gewaarborgd.
Boterbâtons en Botersprits,
in nette blikverpakking, inhoudende 1/2 en 1/4 Kilo. Verkoopprijs 30 en 60 Cts. — Een extra
berekend, doch worden tegen den berekendden prijs teruggenomen.
In den Handel gebracht door **HAUST & LINDEBOOM**, Amsterdam.
Verkrijgbaar bij **H. H. Kruideniers en Comestibleshandelaars**.

J. M. W. STOKER,
PIANO- en ORGELHANDEL,
Stationsplein 2, Hilversum.
Magazijn van echt Amerikaansche Orgels.
ZEER VOORDEELIGE PRIJZEN.
Vraag tekening en Prijs-Courant.

RIBBING,
Sexueele Hygiëne,
waarvoor „de meest uiteenlopende
organen der pers geen lof genoeg heb-
ben” (H. PIERSON), verscheen reeds in
vierden druk.
Alom te bekomen à f 1.50 en op
ontvangst van het bedrag direct van
A. H. ADRIANI, Uitgever, LEIDEN.

ALGEMEEN REGLEMENT
op het Beheer der Kerkelijke Goederen
en Fondsen van de Hervormde Gemeenten
in Nederland en het toezicht daarop,
vastgesteld 17 Juni 1870.

Ontwerp-Plaatselijk Reglement
op het Beheer der Goederen en Fondsen
der Hervormde Gemeente te
(Sole in klein zakformaat).
Met het oog op de voorgenomen
wijziging van het Algemeen Reglement,
wordt de aandacht van H.H. Predi-
kanten, Kerkvoogden en Notabelen op
bovenstaande uitgaven gevestigd.
Prijs fr. per post: 1 van elk Regl.
f 0.26; 5 van elk f 1.33; 10 van elk
f 2.60, tegen inzending van postwissel
aan de Uitgevers,
ERVEN B. VAN DER KAMP,
Groningen.

FLÜGEL & Co., Tailors,
284 Singel 284, over de Paleisstraat.
SPECIALITEIT in **FLIJNE**
Engelsche Stoffen.

A. J. BAKKER, firma **J. H. THÖNE & Co.**,
GLASFABRIKANT.

Opgericht 1838. **Hoofdkantoor en Magazijnen** **Opgericht 1838.**
AMSTERDAM,
Filiaal: GRONINGEN.
AFDEELING **AFDEELING** **AFDEELING**
Kristal en Halfkristallen Artikelen, **Medicijn glas** **Flesschen, als: Wijn-, Bier-, Cognac-,**
als: Glazen, Karaffen, Flesschen, enz. **en alle Apothekers-Benoedigheden.** **Kogel-, Inleg- en Beugelflesschen.**
Voorts alle mogelijke FLACONS in wit glas.
Door den permanenten grooten voorraad, directe levering.

Fabriek voor Gesteriliseerde Melk.
„AMSTERDAM.”
2e Spaarndammerdwarstraat 32-34. Telefoon 862.
Bacteriën-vrije Melk en Room,
zonder kooksmak en met de gewone witte kleur.
(Procédé VAN DER PLOEG.)
Verkrijgbaar bij vele Winkeliers en Melkslijters.
10 cent per heele, 6 cent per halve flesch Melk;
20 cent per halve flesch Room.
Men lette op den naam in **BLAUWEN DRUK** op den dop der flesschen.

Wegens **Wegens**
verbouwing **verbouwing**
der Magazijnen **der Magazijnen**
worden gedurende de maanden Mei en Juni onze bekende solide
LINNEN GOEDEREN tot belangrijk lagere prijzen verkocht.
Stalen Franco.
Het Twentsch Linnen-Magazijn „ALMELO”,
Firma E. TER BRAAKE, te Almelo.
Onze aanbiedingen en advertenties zijn steeds voorzien van den naam onzer firma. Andere
advertenties worden nimmer door ons geplaatst.

Mantelmagazijn „DE DUIF”,
84 UTRECHTSCHESTRAAT 84.
Buitengewone Opruiming
VAN
MANTELS,
Tot **SPOTPRIJZEN.**
ORTMANN & DIKKEN.
ZIE
De Etalage.

BREEBAART'S **ORGELHANDEL.**
DAMRAK 22, AMSTERDAM. **VRAAG DE CATALOGI.** **Reeds 281 maal bekroond.**

NIEUW!!! PRACHTIG!!!
FRISTER en ROSSMANN'S
„PERFECTION” NAAIMACHINES
TEVENS
BORDUUR MACHINE.
Het werk, dat een goefende Werkster zonder behulp van extra apparaten
op deze Machine leveren kan, is vooral niet minder fraai dan 'tgeen met de
hand wordt vervaardigd.
Zie de in de Uitstalkast LEIDSCHESTRAAT 107, uitgestalde Borduurmonsters.
De vertegenwoordigers der NAAIMACHINE-FABRIEK
FRISTER en ROSSMANN,
A. G. BERLIN.
GUSTAV RAKEN, Leidschestr. 107, Amsterdam.

Koopt geen **Trust-Certificaten**
VAN DE
ARKANSAS CONSTRUCTION CY.
alvorens
te lezen No. 19 van
het Financieel Weekblad der Maat-
schappij „GELDBELEGGING”, op aanvraag,
NOORDEINDE 79, 's-Gravenhage, gratis verkrijgbaar.

Oldambster ZUIVELFABRIEK,
te WINSCHOTEN.
Prima verse gegarandeerde GRAS-
ROOMBUTER, wordt door 'tgeheele land,
in postpakketten van 4 1/2 Kilogr. netto,
franco verzonden, tegen f1.30 het
Kilogram.
De Directeur **E. R. HOTZEL**.
Dr. J. A. HES,
TAND-ARTS,
Kloveniersburgwal 59.

P. ROT Cz., Westzaan,
Houthandel.
Gezagde en ongezagde Binnen-
en Buitenlandsche Houtwaren, Con-
curreerende prijzen.
Fijne Friesche Heerenbaai-Tabak.
Voor den VERKOOP van bovengenoemde
TABAK worden **SOLIDE**
WINKELIERS gevraagd door
de Firma **S. TROMP** Azn.,
HARLINGEN.
Tabak- en Sigarenfabrikant.

Nederlandsche Bank en Credietvereniging
voor ZUID-AFRIKA.
Gevestigd te **AMSTERDAM.**
Hoofdagentschap te **PRETORIA.**
Agentschappen te **JOHANNESBURG** en **POTCHEFSTROOM.**

VERKOOPT, KOOPT en INCASSEERT WISSELS en ander papier en
geeft **CREDIETBRIEVEN** af op Pretoria, Johannesburg, Potchefstroom, Durban,
Capetown, Port-Elizabeth, Kimberley, Bloemfontein, Lourenço Marques en andere
voornaam plaatsen in **ZUID-AFRIKA**. Belast zich met telegrafische uitbeta-
lingen en geeft voorschot op verschepte goederen.

P. VAN ELJK,
FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.
Dam 15-17, Amsterdam.

Koopen en verkoopen **EFFECTEN**, diverse **LOTEN** en vreemde **COU-
PONS**, Wisselen Gouden, Zilveren **MUNTEN** en vreemde Banknoten.
Sluiten **PROLONGATIËN** en **BELEENINGEN**. Nemen gelden à **DEPO-
SITO** 1/2 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend
Gulden worden op vertoon terugbetaald.

JOHANNES-STICHTING.
Christelijk Toevluchtsoord te Nieuwveen (Zuid-Holland).

Ten gevolge van den aankoop van eene Villa, met bijbehorende Terreinen
voor de uitbreiding der Stichting, geeft het Bestuur binnen enkele dagen uit,
de 5e en 6e Serie, elk groot f 10,000, der Geldleening ten laste der Stichting.
De **INSCHRIJVING** is opengesteld bij de Heeren
JOHANNES KRAMER & Co., Dam 15-17, te Amsterdam.
Koers van uitgifte 100%, interest 4%. Verdeling der stukken f 500,
f 100 en f 50. Coupons betaalbaar te Amsterdam bij de Heeren **JOHANNES
KRAMER & Co.**; te Utrecht, bij de **UTRECHTSCH E CREDIETBANK**.
Ds. N. A. DE GAAY FORTMAN, Voorzitter.
Dr. J. SASSE, Secretaris.
J. W. VALK, Penningmeester.

Arkansas Construction Company.
Ondergeteekende bericht, dat een Circulaire, behelzende mededeelingen
omtrent de Aandeelen van bovengenoemde Maatschappij, te haren Kantore
Heerengracht 297, Amsterdam, verkrijgbaar is.
De Missouri Kansas & Texas Trust Co. &
J. DE GOELIEN Jr.
Manager voor Nederland.

PHOTOGRAPHISCH-ATELIER van S. HERZ,
Amsterdam { **HEERENSTRAAT 4.**
HEERENGRACHT 80.
7 PORTRETTEN f1.—
12 ” ” 1.50.
Specialiteit in vergrootingen.
Het Atelier is geheel naar de eischen des tijds ingericht.

Bierbottelarij A. P. SCHELTEMA,
voorheen **AUGUSTINUS.**
DAM aan de Nieuwe Kerk No. 1 en AMSTEL No. 28 bij de Munt.
VOLLENHOVEN's Extra Stout per 1/2 fl. . . 12 1/2 ct.
DELI Extra Stout ” ” ” ” 12 1/2 ”
BASS & Co's. Extra Stout ” ” ” ” 17 1/2 ”
Plaatsgebrek noodzaakt ons vele advertenties tot een volgend Nr. uit te stellen.
ELECTRISCHE DRUKKERIJ, voorheen **J. J. ARND & ZONNEN.**

KAREL VAN BUREN's
Brillen-Magazijn
worden de oogen gratis en nauw-
keurig onderzocht.
82 ROKIN.
De brochure: Het behoud der
Oogen, gratis verkrijgbaar.

Voor den **BLOEMENTUIN**, planten die
direct buiten geplant kunnen wor-
den. Zendt postwissel ad f 3.— en
u ontvangt franco aan huis: 40 Knol-
begonias, jonge planten met knuit;
40 Zinnia Elegans, fl. pl.; 40 Flox
Drummondii; 25 Colons in kleuren; 25
Tomaten, voor de volle grond; 10 Oost-
Indische Kers. Thom Thumb; 100
Grootbloemige Vioelen met knop. Voor
f 1.70 wordt de helft verzonden, door
I. WOLFF, Bloemkweker, te Edam.
Niet goed geld terug.